

בית משפט לענייני משפחה בפתח תקווה

21 נובמבר 2019

תמ"ש 45678-03-13 פלונית נ' פלוני

1

לפני כב' השופטת רבקה מקייס – סגנית הנשיאה

תובעת

פלונית

ע"י ב"כ עוה"ד ורדה חקלאי

נגד

נתבע

פלוני

ע"י ב"כ עוה"ד שמואל יצחק

2

3

4

5

פסק דין

6

7

8

9

10

11

12

13

14

15

16

17

18

19

20

21

22

23

24

25

26

1. הצדדים שלפניי נישאו זל"ז ביום _____, ומנישואיהם נולדו לצדדים שלושה ילדים שכיום כולם בגירים.

2. ביום 24.3.13 הגישה התובעת כתב תביעה לאיזון משאבים ופירוק שיתוף.

3. במועד הגשת התביעה, עבדה התובעת בחברת _____ (החלה את עבודתה בחברה זו עוד בשנת 1984) והנתבע – אשר נפגע בתאונת עבודה בשנת 1995, קיבל קצבה מאת המל"ל וכן מחברת הביטוח בגין פוליסת אובדן כושר עבודה.

4. לאחר הפירוד בין הצדדים, התגוררה התובעת בנכס המשותף ב _____ ואילו הנתבע התגורר בנכס המשותף ב _____.

5. ביום 15.7.14 הגיעו הצדדים להסדר חלקי בכל הקשור לנכסי המקרקעין שבבעלותם, אשר קיבל תוקף של פסק דין. במסגרת ההסדר, הסכימו הצדדים כי הנכס ב _____ יועבר לבעלותו של הנתבע אגב גירושין, והנכס ב _____ יועבר לבעלותה של התובעת אגב גירושין. עוד נקבעה הדרך, במסגרת ההסדר, לביצוע העברת הנכסים גם בפועל וגם ברישום.

6. לאור העובדה שהסדר זה קיבל תוקף של פסק דין, הסוגיה שנותרה להכרעתי היא שאלת איזון המשאבים בין הצדדים.

7. עד היום לא התגרשו הצדדים מאחר שהנתבע עמד על כך כי טרם סידור הגט, יסדירו הצדדים את כל המחלוקות הכספיות ביניהם בגין איזון המשאבים.

חוות הדעת הראשונה של המומחה

8. ביום 9.1.13 מיניתי את האקטואר _____ כמומחה בית המשפט (להלן: "המומחה").

9. חוות הדעת הראשונה של המומחה הוגשה ביום 16.7.14.

בית משפט לענייני משפחה בפתח תקווה

21 נובמבר 2019

תמ"ש 45678-03-13 פלוגית נ' פלוני

10. בחוות דעת זו פירט המומחה כי לפי שיטה א' (היוון מלוא הזכויות) על התובעת להעביר לידי הנתבע כ- 400,000 ₪ על בסיס חישוב הכולל זכויות של הנתבע בחברת ____ בלבד.
11. זכויותיה של התובעת, כפי שבאו לידי ביטוי בחוות הדעת, כללו בעיקר זכויות פנסיה ותיקה, בסך כ- 800,000 ₪ וכספים נוספים.
12. כהערה, ציין המומחה כי לנתבע זכויות בחברת הביטוח ____ על סך כ- 400,000 ₪ וכי על חשבון כספים אלה מקבל הנתבע מדי חודש קצבה שהמומחה מתאר כ"פנסיה נכות" וכן כספים שהוגדרו על ידי המומחה "דמי שחרור" או "חיסכון לזקנה" (להלן: "**כספי החיסכון**").
13. בין הצדדים מחלוקת, כתב המומחה, לגבי כספי החיסכון, האם מדובר ב"דמי שחרור" או "חיסכון לזקנה" והאם כספים אלה הם ברי איזון.
14. על פי שיטה ב', דהיינו איזון בעת גמילת הזכויות, קבע המומחה כי במקרה זה על הנתבע להעביר לידי התובעת סך כ- 24,000 ₪ בגין הזכויות הנזילות כיום, ולגבי זכויות שאינן נזילות, קבע המומחה נוסחה לחלוקת כספים אלה במועד גמילתן.
15. אשר לכספי החיסכון, קבע המומחה כי יתרת כספי החיסכון שנצברו בפוליסה לפני קרות אירוע הנכות של הנתבע, עומד על סך כ- 60,000 ₪ בלבד ואילו יתרת כספי החיסכון שנצברו בפוליסה לאחר קרות אירוע הנכות, נכון למועד החישוב, עומד על סך כ- 335,481 ₪.

המשך ההליכים

16. לאחר שנתקבלה חוות דעת זו עתר הנתבע להרחבת סמכויותיו של המומחה לרו"ח חוקר, כך שיבחן את טענותיו בכל הנוגע למשיכות כספיות שנעשו על ידי התובעת במהלך התקופה של שנתיים קודם למועד שנקבע כמועד הקרע: 24.3.13.
17. בהסכמה הורחבו סמכויות המומחה על פי החלטתי מיום 5.10.14, אולם לאחר שנקבע כי על הנתבע לשאת בעלות יתרת שכרו של המומחה בגין הרחבת המינוי הודיע ב"כ הנתבע כי מרשו מוותר על השלמת החקירה.

ההסכמה להשלמת חוות הדעת

18. לאחר שהצדדים השלימו את פירוק השיתוף בנכסי המקרקעין בהתאם להסכם החלקי שאושר וקיבל תוקף של פסק דין ביום 15.7.14, הגיעו הצדדים להסכמות נוספות בדיון מיום 16.5.16:
- "מקובלת עלינו הצעת בית המשפט, כי ינתנו הוראות למומחה לעדכון חוות הדעת ולהשלמתה לאור הערות הצדדים או מי מהם ובמידת הצורך תוגש פסיקתא לחתימת בית המשפט ע"י מי מב"כ הצדדים.
- פסיקתא לעניין מתן הוראות לאקטואר תוגש לחתימתי בהסכמת ב"כ שני הצדדים.

בית משפט לענייני משפחה בפתח תקווה

21 נובמבר 2019

תמ"ש 45678-03-13 פלונית נ' פלוני

לאחר קבלת חוות הדעת, ולאחר הגשת שאלות ההבהרה ככל שיבקש זאת מי
מהצדדים וחקירת המומחה ככל שלא יהיה די בשאלות ההבהרה, ינתן תוקף של
פסק דין לחוות דעת האקטואר.
עם מתן תוקף של פסק דין לחוות דעת האקטואר יתגרשו הצדדים לאלתר ולאחר
סידור הגט, תבוצע חוות הדעת בפועל."

חוות הדעת השנייה של המומחה

19. לאחר הסכמות אלה התעוררה מחלוקת נוספת בין הצדדים. המומחה הודיע לבית המשפט כי
התובעת אינה מעבירה מסמכים ומידע לגבי זכויותיה לאחר מועד הקרע, לאור פרישתה
המוקדמת מחברת _____, וב"כ הנתבע עתר לחייבה לעשות כן.
20. בהחלטתי מיום 15.4.17 הוריתי לתובעת לשלם פטור עם המומחה ולהעביר כל מידע לגבי
הכספים שהתקבלו לידיה בגין פרישתה המוקדמת מחברת _____.
21. בפועל, חוות הדעת השנייה הוגשה לתיק בית המשפט ביום 22.11.17, היינו חמישה ימים לאחר
מועד הדיון שהיה קבוע לצדדים ליום 15.11.17.
22. האיחור בהגשת חוות הדעת נבע גם בשל עיכוב בתשלום יתרת שכרו של המומחה, וחקירת
המומחה התקיימה ביום 12.7.18.
23. בחקירת המומחה עלה כי בניגוד למתואר בחוות הדעת הראשונה משנת 2014, בחוות דעת זו
כלל המומחה במסגרת הנכסים ברי איזון הן את הכספים שצבר הנתבע בפוליסת הביטוח של
חברת _____ והן את מלוא הכספים שקיבלה התובעת בגין פרישתה המוקדמת מחברת
_____ בקיזוז המיסוי החל על כספים אלה. המומחה העיד כי אם יכריע בית המשפט שהכספים
שצבר הנתבע בפוליסת הביטוח הם אינם ברי איזון – תעודכן חוות הדעת בהתאם.
24. כמו כן בחקירה זו התברר כי בחוות הדעת נפלו טעויות אריתמטיות ואחרות, לטובת אחד
מהצדדים ובאת כוח התובעת עתרה לביטול חוות הדעת השנייה של המומחה לאור הטעויות
שהתגלו בה וכן לאור הפערים בין חוות הדעת.
25. אל נוכח טענות אלה ובהחלטתי שניתנה בדיון שהתקיים ביום 18.12.18 קבעתי בזו הלשון:
"ב"כ הצדדים יסכמו בשאלות שהושארו להכרעת ביהמ"ש בדו"ח האקטואר
מיום 14/9/17.
בהסכמת הצדדים אני מורה כי הצדדים יסכמו בשאלת הכספים שקיבל הבעל
מחברת הביטוח בגין קיצבת הנכות שמשולמת לו כחלק שכר ואשר ממנה
ממשיכות ומופרשות לזכותו זכויות סוציאליות, החל ממועד הקרע ועד היום.
כמו כן יתייחסו הסיכומים לכספים שקיבלה האשה ממועד הקרע ועד היום
כתחליף שכר בגין פרישה מוקדמת המשולמים לה ממועד הקרע ועד היום.
ב"כ הצדדים יסכמו בשאלה האם כספים אלה הם ברי איזון.

בית משפט לענייני משפחה בפתח תקווה

21 נובמבר 2019

תמ"ש 45678-03-13 פלוגית נ' פלוני

לאחר הכרעת ביהמ"ש תינתן הוראה לאקטואר להשלים את מלוא החוסרים
והוות הדעת לרבות עדכון הסכומים נכון למועד מתן חוות הדעת המעודכנת."

26. על פי החלטתי זו, סיכמו הצדדים את טענותיהם.

סיכומי באת כוח התובעת

הכנסות התובעת

27. באת כוח התובעת הפנתה לעובדה שאינה במחלוקת כי התובעת השתכרה בחברת _____ משכורת
ממוצעת בסך 13,000 ₪ נטו לחודש (כ- 25,000 ₪ ברוטו לחודש) ולמשכורת זו התווספו הטבות
כספיות רבות.

28. בשנת 2015 קיבלה התובעת את הצעת חברת _____ לפרישה מוקדמת (בגיל 58 במקום גיל 67)
בשל קשיים כלכליים של החברה.

29. וכך מתארת באת כוח התובעת את המצב העובדתי:

"על פי הצעה זו, קיבלה התובעת מענק כספי בסכום מהוון של מכפלת השכר החודשי של
התובעת באותה העת (ללא הטבות כספיות) בכפולת השנים שנותרו לתובעת לעבודה
בחברת _____ מועד בו תהיה זכאית לפנסיה החודשית שנצברה לזכותה בחב' _____. " (סעיף
1 ה' לסיכומים).

30. מוסיפה באת כוח התובעת כי מלוא סכום המענק בניכוי מס הועבר לחברת הביטוח _____
המשלמת לידי התובעת מדי חודש קצבה כתחליף שכר עד הגיעה לגיל 67.

31. באת כוח התובעת מציינת כי התובעת איננה יכולה לאור גילה למצוא מקום עבודה חלופי והיא
מתקיימת מהתשלום החודשי המועבר על ידי חברת _____.

הכנסות הנתבע

32. הנתבע – אשר נפגע בתאונת עבודה, כאמור לעיל, מקבל קצבת נכות מאת המל"ל בסך 2,800 ₪
לחודש, וכן מקבל, לטענת באת כוח התובעת, קצבה מאת חברת _____ חלף משכורתו החודשית
בסך 10,000 ₪ נטו לחודש.

33. נוסף על כך מפרישה חברת _____ לתוכניות חסכון ופנסיה על שם הנתבע את מלוא ההפרשות
שלהן היה זכאי לו המשיך במקום עבודתו. הנתבע יהיה זכאי לפדותן במועד הפרישה לפנסיה.

34. יש לראות, לטענת באת כוח התובעת, בתשלום החודשי חלף שכרו של הנתבע כהכנסה שאינה
ברת איזון כפי ששכר עבודה של בן זוג לאחר מועד הקרע אינו בר איזון.

35. אולם יש להכיר בתשלום הגמולים שנוקפו לזכותו של הנתבע (מעבר לתשלום החודשי) כזכויות
פנסיוניות, ללא תלות בגורם המשלם ולקבוע כי התובעת זכאית למחצית סכומים אלה עד
למועד הקרע.

בית משפט לענייני משפחה בפתח תקווה

21 נובמבר 2019

תמ"ש 45678-03-13 פלוגית נ' פלוני

36. באת כוח התובעת מציינת כי התשלום מאת חברת הביטוח _____ הוא בגין פוליסת ביטוח שרכשה ושולמה בזמן הנישואין, ולולא פוליסה זו לא היה זכאי הנתבע לכספים אלה.

37. בדומה, לטענת באת כוח התובעת יש לראות בכספים שמשולמים על ידי חברת הביטוח _____ לידי התובעת חלף משכורתה עד להגיעה לגיל 67, כהכנסה שאינה ברת איזון, כפי ששכר עבודה של בן זוג לאחר מועד הקרע אינו בר איזון.

38. באת כוח התובעת מפנה להסכם הפרישה של התובעת, שנערך כשלוש שנים לאחר מועד הקרע ואיננו חלק מהזכויות הפנסיוניות של התובעת, שבגין זכאי הנתבע לחלקו. להסכם הפרישה שעליו חתמה הנתבעת אין קשר לחייהם המשותפים של הצדדים והוא בא להבטיח את קיומה השוטף של התובעת למחייתה עד למועד שבו תהיה זכאית לפנסיה המגיעה לה מחברת ____.

39. ככל שבית המשפט לא יקבל את טענותיה, עותרת באת כוח התובעת כי בית המשפט ידחה את מועד האיזון לאור הפערים הכלכליים המשמעותיים שיווצרו שכן התובעת תהיה מחויבת לחלק עם הנתבע את התשלום החודשי שמקבלת למחייתה חלף שכר בעוד שהנתבע איננו מחויב לעשות כן.

סיכומי ב"כ הנתבע

40. בא כוח הנתבע הפנה לפסיקה נרחבת התומכת לטענתו בכך שהכספים המתקבלים מדי חודש בידי הנתבע בגין פוליסת אובדן כושר השתכרות אינם ברי איזון.

41. לעניין זה הפנה גם להודאת התובעת בסיכומי באת כוחה, שבהם יש למעשה הסכמה מפורשת לכך.

42. לעניין הסכומים שהופקדו על ידי חברת הביטוח "____" לחברת _____ ולקרנות פנסיה בחברת _____ במשך כל השנים (עד למועד הקרע) שבהן קיבל הנתבע קצבה חודשית, טען ב"כ הנתבע כי אין מקום להכיר בסכומים אלה כברי איזון.

43. בא כוח הנתבע מציין כי כספים אלה הם אך ורק המשך הפיצוי בגין נזקיו של הנתבע בעטיה של התאונה שבה נפגע, וכי בזקנתו מצבו של הנתבע עלול רק להתדרדר, ואין כל הצדקה לקבוע כי סכומים אלה הם ברי איזון.

44. לגבי המענק שקיבלה התובעת, לטענת בא כוח הנתבע, כספים אלה הם ברי איזון על פי הפסיקה. אין לראות בכספים אלה תשלומים חלף משכורת והוא מפנה לעניין זה להסכם הפרישה שחתמה התובעת עם חברת ____ – אשר צורף לחוות דעת המומחה.

45. גם אם תתקבל הטענה כי חישוב המענק הוא כפולת סכומי המשכורת אשר נמנעו מן התובעת (אל נוכח פרישתה) הרי שאותם כספים הוענקו לה שלא בתמורה לעבודה ממש, ועל כן יש לחשב סכומים אלה כסכומים ברי איזון.

46. בא כוח הנתבע מפנה לקביעה בהסכם הפרישה כי יחסי עובד-מעביד מסתיימים עם חתימת ההסכם ומשכך כספים אלה אינם חלף עבודה אלא הם בגדר פנסיה מוקדמת שאיננה ניתנת תמורת עבודה ולפיכך אינם תחליף שכר.

בית משפט לענייני משפחה בפתח תקווה

21 נובמבר 2019

תמ"ש 45678-03-13 פלונית נ' פלוני

47. לעניין עתירת באת כוח התובעת בסיכומיה כי אם יקבע בית המשפט כי כספי המענק הם ברי איזון יש להפעיל את סעיף 8(2) לחוק יחסי ממון בין בני זוג, תשל"ג-1973, מפנה בא כוח הנתבע לעובדה שעתירה זו אינה מופיעה בכתבי טענותיה של התובעת, ועל כן מדובר בהרחבת חזית אסורה.

48. לפיכך עותר בבא כוח הנתבע כי בית המשפט יקבע שהנתבע זכאי לחלקו בתשלומים החודשיים שקיבלה התובעת החל מחודש 11/15, בהתאם להסכם הפרישה מחברת ____.

דיון

המסגרת הנורמטיבית

49. הצדדים שלפניי נישאו זל"ז בשנת 1979 ומשכך חל עליהם הסדר איזון המשאבים הקבוע בפרק השני בחוק יחסי ממון בין בני זוג, תשל"ג - 1973 (להלן: "חוק יחסי ממון").

50. סעיף 5(א) לחוק יחסי ממון קובע, כי עם התרת הנישואין או עם פקיעתם עקב מותו של בן זוג, זכאי כל אחד מבני הזוג למחצית שווים של כלל נכסי בני הזוג, למעט –

(1) נכסים שהיו למי מבני הזוג ערב הנישואין או שהתקבלו במתנה או בירושה בתקופת הנישואין;

(2) גמלה המשתלמת לאחד מבני הזוג על ידי המוסד לביטוח לאומי, או גמלה או פיצוי שנפסקו או המגיעים על פי חיקוק לאחד מבני הזוג בשל נזקי גוף או מוות;

(3) נכסים שבני הזוג הסכימו בכתב ששוויים לא יאוזן ביניהם.

51. בהתאם להוראות חוק יחסי ממון בכוונתי לבחון את טענות הצדדים הן לעניין הקצבה שמקבל הנתבע מכוח פוליסת הביטוח בחברת ____ וכספי החיסכון שנצטברו על שמו והן לעניין הכספים שקיבלה התובעת מחברת ____ בגין פרישתה המוקדמת.

הקצבה שמקבל הנתבע בגין אובדן כושר השתכרות

52. החל מחודש אוגוסט 1995 מקבל הנתבע קצבה מחברת ____ (להלן: "____") בגין אובדן כושר עבודה שעומדת כיום על סך כ-9,000 ₪ לחודש (ר' עמוד 18 החל משורה 10 ואילך לחקירתו של המומחה בפרוטוקול מיום 12.7.18).

53. נוסף לקצבה זו, הן חברת ____ והן חברת ____ (בגין פוליסה נוספת על שם הנתבע) מפרישות מדי חודש דמי גמולים עבור הנתבע (ר' עמוד 19 מול שורות 24-25 וכן עמוד 20 מול שורות 7-8 לחקירת המומחה בפרוטוקול מיום 12.7.18).

54. בין הצדדים אין מחלוקת כי החל ממועד הקרע יש לראות בקצבה החודשית שמשולמת לנתבע מחברת ____ בגין אובדן הכנסה כ"חלף שכר" ולפיכך אין מקום לאזנה בין הצדדים (ר' סעיף 4 לסיכומי התובעת).

בית משפט לענייני משפחה בפתח תקווה

21 נובמבר 2019

תמ"ש 45678-03-13 פלונית נ' פלוני

55. עם זאת לטענת התובעת יש להכיר בכל ההפרשות הפנסיוניות והכספיות אשר המשיכו להיות מופרשות לטובת הנתבע במהלך השנים על ידי חברות הביטוח עד למועד הקרע – כנכס בר איזון.
56. בא כוח הנתבע דוחה מצדו טענה זו ועומד על כך שהכספים המופרשים מחברות הביטוח הם המשך הפיצוי הכספי המגיע לנתבע בגין הנזק הגופני שנגרמו לו וככאלה – הם אינם ברי איזון.
57. הרי גם עם הגיעו של הנתבע לגיל 67, טוען בא כוחו, ימשיך הנתבע לסבול מאותם נזקים גופניים שנגרמו לו בעטייה של תאונת העבודה והוא יזדקק לכספים אלה ביתר שאת.

דיון

58. נקודת המוצא ביחס לכספים המתקבלים כפיצויים בגין נזקי גוף היא כי אלה אינם נכללים במסת נכסי האיזון ואינם בני איזון. הרציונל העומד מאחורי הכלל האמור הוא כי מדובר בכספים הניתנים לנפגע על מנת להחזירו, עד כמה שניתן, למצב שבו היה לפני קרות הפגיעה ולפצותו על השינוי לרעה שחל בחייו בגין נכותו, להקל על חייו ולשקמו. נוסף על כך הוסבר שהתשלום המתקבל איננו מגיע בשל מאמץ משותף של בני הזוג אלא כתוצאה מפגיעה בגופו של אחד מהם.

59. בפסיקת בתי המשפט נמצאו מספר חריגים לכלל האמור בנוגע לכספים שנתקבלו במהלך החיים המשותפים, קרי עד למועד הקרע (ר' לעניין זה ע"מ (מחוזי ירושלים) 821/05 ש' א' נ' ש' ג' [פורסם בנבו] (12.11.06) וכן תמ"ש (משפחה חיפה) 22632-08-10 ה' כ' נ' ר' כ' [פורסם בנבו] (14.4.15)) אולם אינני רואה מקום להתעכב על כך לאור העובדה כי הצדדים כלל לא טענו לגבי כך.

60. אף על פי כן אני סבורה כי יש להתייחס אחרת אל כספי החיסכון דהיינו הגמולים ששולמו על ידי חברת הביטוח _____ עבור הנתבע במהלך התקופה הקובעת (עד למועד הקרע) ויבשילו בפנסיה העתידית ולקבוע כי לתובעת חלק בזכויות אלה ואסביר.

61. רק לאחרונה דן בית המשפט המחוזי בתל אביב בשאלת פרשנותו של סעיף 5(א)(2) לחוק יחסי ממון (ר' עמ"ש (מחוזי ת"א) 35475-03-17 [לא פורסם]).

62. בנסיבות מקרה זה, רכשו הצדדים עבור האישה במהלך הנישואין פוליסת ביטוח בגין אובדן כושר עבודה. בשלב כלשהו החמיר מצבה הרפואי של האישה והופעלה פוליסת הביטוח שבגינה זכאית האישה לקצבה חודשית בשל אובדן כושר עבודה. לאור מצבה הפסיקה האישה לשלם את הפוליסה החודשית, חברת הביטוח נשאה בתשלומים במקומה והכספים הועברו לחיסכון.

63. בפסק הדין של בית המשפט המחוזי נקבע כי יש להבחין בין פיצוי המתקבל בגין נזקי גוף על פי חיקוק (למשל מכוח פקודת הנזיקין או לפי הפלת"ד) וככזה נכנס לגדר סעיף 5(א)(2) לחוק יחסי ממון ואיננו בר איזון לבין פיצוי המתקבל כקצבה מחברת ביטוח בגין אובדן כושר השתכרות וככזה הכספים הם ברי איזון עד לפחות לתקופת הקרע הסופי בין הצדדים.

64. עוד נקבע כי מאחר שקצבת האישה נובעת מפיצוי בגין אובדן השתכרות הרי שהפיצוי הוא חליפו של השכר שהייתה מקבלת אלמלא האירוע שגרם לאובדן השתכרותה. לפיכך השכר שהתקבל

בית משפט לענייני משפחה בפתח תקווה

21 נובמבר 2019

תמ"ש 45678-03-13 פלונית נ' פלוני

כפיצוי בגין אובדן כושר עבודה עד מועד הקרע הוא בר איזון בין הצדדים ואילו התשלומים שהתקבלו לאחר מועד הקרע, דינם כדין שכר שלא נכלל במסגרת איזון המשאבים.

65. אשר לכספי החיסכון, כספים שנצברו מכך שהאשה הפסיקה לשלם את תשלומי הפנסיה (עם קרות האירוע הביטוחי), חברת הביטוח שילמה תשלומים אלה במקומה והכספים הועברו לחיסכון, לא הכריע בית המשפט המחוזי מאחר שלא היה ברור מהותם. צוין כי ייתכן שהם מהווים חלק פנסיה או נובעים מזיקה ביטוחית. אם אכן יתברר כי מדובר במעין פנסיה, הרי שיהיה זכאי האיש לחלקו היחסי לרבות לאור סעיף 5(ג) לחוק יחסי ממון וכאשר **זכות זו אינה מותנית בהוכחת כוונת שיתוף** (זאת בניגוד לפסיקה הקודמת של בתי המשפט שראו בכך תנאי). לצורך בחינת מהותם של אותם כספי חיסכון, בית המשפט המחוזי הורה לבית המשפט לענייני משפחה לעמוד על סיווגם ובהתאם לכך תקבע זכאותו של הבעל.

66. בקשת רשות הערעור שהוגשה על ידי האשה נדחתה על ידי בית המשפט העליון (ר' בע"מ 7051/18 **פלונית נ' פלוני** [פורסם בנבו] 22.5.19).

67. בכך בית המשפט העליון הותיר על כנה את הקביעה של בית המשפט המחוזי שלפיה כספי קצבה המתקבלים **מחברת ביטוח** (מכוח חוזה ולא מכוח חיקוק) בגין אובדן כושר השתכרות עד למועד הקרע הם ברי איזון.

68. על בסיס קביעה זו רק טבעי הוא לקבוע כי מאחר שהגמולים לפנסיה הופרשו על ידי חברת הביטוח _____ עבור הנתבע מכוח קצבת אובדן כושר העבודה שהיא כאמור נכס בר איזון (עד למועד הקרע) הרי שגם הפירות מאותה קצבה, היינו הגמולים שנצברו במהלך התקופה הקובעת הם ברי איזון בין הצדדים.

69. **ויודגש**. דברים אלה מקבלים משנה תוקף בנסיבות המקרה דנן לאור העובדה כי המומחה העיד שהגמולים ששולמו על ידי חברת הביטוח עבור הזכויות הפנסיוניות של הנתבע שולמו **בנוסף** לקצבה ולא נוכו מהסכום החודשי שמקבל הנתבע בגין אובדן הכנסה. וכך העיד המומחה:

"ש. בפוליסה השניה מ-22/6/14 אתה אומר שיש לו כ-434,000 ₪. זה שנה וחודשיים ממועד הקרע.

ת. כן, שנה ושלושה חודשים.

ש. שנה ושלושה חודשים האלה, הכספים ששולמו לפוליסה, שולמו מקיצבת הנכות שלו. ואתה בכל זאת הכנסת... האם אתה חושב שזה נכון וצודק להכניס את הכספים שנוכו מקיצבת הנכות שלו

ת. לא נוכו, זה בנוסף. יש את קיצבת הנכות, בנוסף חב' הביטוח משלמת דמי שחרור, דמי גמולים, חב' הביטוח נכנסת לנעלי מעסיק ומשלמת את התגמולים במקום המעסיק. זה לא שהיה לו 11,000 ₪, מנכים 2,000 ויש לו 9,000 ₪." (הדגשה שלי –ר"מ).

ר' עמוד 24 מול שורות 11-15 לחקירת המומחה בפרוטוקול מיום 12.7.18.

בית משפט לענייני משפחה בפתח תקווה

21 נובמבר 2019

תמ"ש 45678-03-13 פלונית נ' פלוני

70. כמו כן ולעניין זה ר' האמור בפסק דינה של כבוד השופטת צפת שקבעה בנסיבות דומות כי הפיצוי שקיבלה התובעת בגין הפסד זכויות פנסיה (בעקבות נזק הגוף הקשה שנגרם לה) הוא בר איזון כשם שזכויות הפנסיה של הנתבע הם ברי איזון (ר' תמ"ש (משפחה ת"א) 38281/96 מ' נ' נ' י' נ' [פורסם בנבו] 16.5.05) וכן ר' גם (בתי הדין הרבניים תל אביב יפו) 42891/ פלונית נ' פלוני [פורסם בנבו] 21.1.19).

71. בפסקי דין אלה עשו הערכאות השיפוטיות הבחנה בין הקצבה עצמה – שאיננה נכס בר איזון לבין הגמולים לפנסיה שנתקבלו בגינה – שהם נכס בר איזון.

72. לאור האמור לעיל השתכנעתי כי יש לקבוע שכל הגמולים שנחסכו עבור הנתבע לפנסיה על ידי חברות הביטוח עד למועד הקרע – הם נכס בר איזון ויש לאזנם בין הצדדים.

סיווג הכספים שקיבלה הנתבעת מחברת בגין פרישה מוקדמת

73. במהלך ההליך שהתנהל לפניי התברר כי בחודש 10/15 פרשה הנתבעת ממקום עבודתה – במסגרת הסכם פרישה מרצון.

74. לטענת באת כוח התובעת אין כלל מדובר בפנסיה מוקדמת אלא מדובר בתשלום המבוסס על הסכם אשר נערך בין התובעת לבין חברת _____ שמכוחו שולמו לתובעת מראש מלוא המשכורות אשר עתידות היו להיות משולמות לה עד למועד פרישתה לגמלאות בסכום חד פעמי מהוון (ללא ההטבות הנוספות שלהן הייתה זכאית לאורך שנות עבודתה).

75. את טענה זו אינני יכולה לקבל.

76. השאלה העיקרית שיש לשאול לצורך סיווג הזכות היא בשל מה שולמו הכספים.

77. היות שהתקבולים שבבסיס המחלוקת שולמו מכוח הוראות הסכם הפרישה שעליו חתמה התובעת מול חברת _____, מצאתי לנכון להביא מקצת מההוראות הרלוונטיות לעניינינו:

א. ראשית, כותרת ההסכם היא "הסכם לפרישה מוקדמת";

ב. בס"ק (ב) לפרק "והואיל" מצוין כך:

ב. החברה גיבשה תכנית לפרישה מוקדמת מהעבודה בטרם הגיע העובד לגיל פרישת חובה, תוך ניתוק יחסי עובד ומעביד (להלן: "תכנית הפרישה"). לפי תכנית הפרישה, עובד שהוכלל בה בהסכמת החברה, יהא זכאי למענק חד פעמי מיוחד לפרישה מוקדמת כמפורט בסעיף 4 (להלן: "המענק המיוחד"), בנוסף לתשלומים להם הוא זכאי כמפורט ב"גמר החשבון". לאחר תשלום המס בגינו, יישמש המענק המיוחד לרכישת פוליסת "מגוון הכנסה חודשית" של _____ חברה לביטוח בע"מ (להלן: "הגורם המשלם") במסלול ההשקעה לפי בחירת העובד, המעניקה אנונה חודשית כמפורט להלן;

ג. בסעיף 4 בעמוד 2 להסכם הפרישה נכתב בזו הלשון:

בית משפט לענייני משפחה בפתח תקווה

21 נובמבר 2019

תמ"ש 45678-03-13 פלונית נ' פלוני

4. בנוסף, החברה נכונה להעניק לעובד לפנים משורת הדין את ההטבות המפורטות להלן (להלן: "הטבות לפנים משורת הדין"):

4.1. מענק מיוחד בסך של 2,643,000 ₪ (ברוטו), שלאחר ניכוי מס (במסגרת פריסת מס) וניכויי חובה אחרים על-פי כל דין, ישמש לרכישת פוליסת ביטוח חיים משתתפת ברווחים - מגוון הכנסה חודשית במסלול ההשקעה לפי בחירת העובד, המעניקה הכנסה חודשית בהתאם לתנאיה, והמצורפת כנספח ב' להסכם זה ומהווה חלק בלתי נפרד הימנו (להלן: "הפוליסה"). למען הסר ספק, העובד מצהיר בזאת כי הוא מודע לכך כי חבות המס בגין המענק המיוחד תחול עליו באופן בלעדי וכי ייתכן שבעקבות פריסת המס הוא יידרש לשלם הפרשי מס בשנים שלאחר מועד הפרישה.

ד. בעמוד 3 בסעיף 6:

6. תכנית הפרישה/תשלומי אנונה חודשית

6.1. הפורש יפקיד לפחות 70% מסכום המענק המיוחד נטו לרכישת הפוליסה (להלן: "סכום הרכישה"), אשר תעניק לו הכנסה חודשית (להלן: "אנונה") ממועד הפרישה ועד להגיעו לגיל הקובע או עד לסיום היתרה הצבורה בפוליסה, לפי המוקדם בין השניים. "הגיל הקובע" משמעו גיל 67 או גיל אחר שיקבע ע"י הפורש בעקבות הייעוץ שיקבל מהספק המתפעל או מכל גורם מקצועי מוסמך אחר, לפי בחירתו.

ה. ובעמוד 5 סעיף 7:

7. שחרור ותשלום הכספים כאמור בהסכם זה, לרבות בנספחים, מהווה סילוק סופי ומוחלט של כל המגיע לעובד מהחברה, ו/או כל גוף הקשור אליה או שלוב בה ("הקבוצה") על פי כל דין ו/או הסכם, ובכלל זה ומבלי לגרוע מכלליות האמור לעיל: בגין שכר עבודה, פיצויי פיטורים, שעות נוספות, דמי חופשה, פדיון חופשה, דמי הבראה, דמי נסיעות, רכב, הוצאות רכב, דמי תאונה ומחלה, הודעה מוקדמת, החזר הוצאות, קרן השתלמות, תשלומים לקופות גמל ו/או קרנות פנסיה ו/או חברות ביטוח, בonusים, עמלות, וכל תשלום אחר או זכות אחרת הקשורה ו/או נובעת/ת מעבודתו בחברה ו/או סיום עבודתו בחברה.

78. מהוראות אלה של הסכם הפרישה עולה בבירור כי מהות התשלום איננו בגדר "משכורת" או "חלף משכורת", כטענת התובעת. אלא בהסכם המגלם את זכויות הפרישה המוקדמת של התובעת. כך גם מצוין בבירור בטופס "אישור סיום העסקה בחברת ____" המיועד לתובעת: "... עקב היענותך לבקשת החברה לסיים את עבודתך, במסגרת תוכנית פרישה הנובעת מצרכי החברה..."

79. למעשה התשלום שמקבלת התובעת על פי הסכם הפרישה המוקדמת הוא פנסיה מוקדמת שמושלמת לה עקב הסכמתה לפרוש טרם גיל הפרישה החוקי וזאת בהתאם לצרכי החברה. התשלום נכנס תחת ההגדרה של פנסיה מוקדמת בסעיף 345ב(א) לחוק הביטוח הלאומי [נוסח משולב], תשנ"ה-1995:

בית משפט לענייני משפחה בפתח תקווה

21 נובמבר 2019

תמ"ש 45678-03-13 פלונית נ' פלוני

- 1 "בסעיף זה, "פנסיה מוקדמת" - קצבה המשתלמת מכוח חיקוק או הסכם עבודה לעובד או
2 למי שהיה עובד, בטרם הגיעו לגיל הפרישה, לאחר שפרש מעבודתו פרישה מוחלטת או
3 חלקית, לרבות קצבה המשתלמת כאמור בשל נכות או אבדן כושר עבודה, מלא או חלק.
- 4 80. כל התנאים של סעיף זה מתקיימים בעניינינו –
- 5 א. התשלום החודשי שמשולם לתובעת נעשה מכוח הסכם של התובעת עם חברת ____ ;
6 ב. התובעת פרשה מעבודתה בפרישה מוקדמת דהיינו טרם הגיעה לגיל פרישה ;
7 ג. על פי טופס 161 שצורף לחוות דעת המומחה, הפרישה של התובעת מעבודתה בחברת ____
8 היא מוחלטת והסתיימו לחלוטין יחסי העבודה בין התובעת לחברת ____.
- 9 81. הסכם הפרישה המוקדמת למעשה קבע מנגנון שלפיו התובעת איננה יכולה לקבל את כל כספי
10 המענק לכיסה אלא מחויבת לרכוש בכספי המענק (בסכום שלא יפחת מ-70% מגובה כספי
11 המענק) פוליסת ביטוח שממנה תקבל מדי חודש על חשבון הכספים שהופקדו קצבה חודשית.
- 12 82. עצם העובדה שהסכם הפרישה מנע מהתובעת את האפשרות לקבל את מלוא המענק כסכום
13 אחד אלא חייב את התובעת לקבל את החלק הארי שבו כקצבה חודשית תומך במסקנתי שלפיה
14 מדובר ב"פנסיה מוקדמת" אף אם לא נעשה שימוש במילים אלה. מטרתו של המנגנון היא
15 להבטיח לתובעת עתודה כלכלית עד הגעתה לגיל הפרישה, שממנו ואילך, תהיה זכאית לפנסיה
16 חודשית.
- 17 83. וכך טענה באת כוח התובעת במהלך חקירת המומחה :
- 18 "ש. ואם אומר לך שכל הסכום בשלמותו ברוטו הועבר כפי תחשיבו נטו לחברת הביטוח
19 ____ בלי שיש לגב' זכות דיבור כזה או אחר ומכוחו היא מקבלת קיצבה חודשית שהיא חלף
20 שכר עבודה, לא שונה מחלף שכר עבודה שמשולם למר פלוני. אבל אני אומרת לך שבלי לשאול
21 אותה, זה לא היה קחי שני מליון ₪ שלמי מס הכנסה ותקבלי מליון ₪, אלא אלה התנאים.
22 1,200,000 הולכים לחב' ____ , את מקבלת קיצבה חודשית חלף עבודה עד גיל פנסיה, שאז
23 תקבלי מ____."
- 24 עמוד 22 מול שורות 23-27 לפרוטוקול מיום 12.7.18.
- 25 84. אולם טענה באת כוח התובעת בטענתה כי הקצבה שמקבלת התובעת מחברת ____ היא חלף
26 שכר שהרי יחסי העבודה בינה לבין חברת ____ הסתיימו ולמעשה התובעת איננה נדרשת לעשות
27 כל עבודה עבור הקצבה.
- 28 85. תימוכין לכך אני מוצאת בגישתו של כבוד השופט סילמן בתמ"ש (משפחה קריות) 16600-02 ק'
29 צ' נ' ק' י' [פורסם בנבו] (1.2.11) (להלן: "תמ"ש 16600-02") :
- 30 "הנה כי כן המחוקק הראשי ראה להגדיר הפנסיה המוקדמת כקצבה ולא כשכר- קצבה זו
31 משולמת עקב תנאים סוציאליים (מכוח חיקוק או הסכם עבודה), כשהזכות במסגרתה
32 משולמת הקצבה הנה זכות שנצמחה ונצברה לעובד מהלך עבודתו. העובד אינו נדרש ליתן
33 תפוקת עבודה כנגד גמלה זו, ומשכך, לטעמי לא ניתן לראות בה תחליף שכר."
34

בית משפט לענייני משפחה בפתח תקווה

21 נובמבר 2019

תמ"ש 45678-03-13 פלונית נ' פלוני

86. עוד אציין כי גם אם נכונה טענת התובעת שלפיה המענק ניתן על ביסוס חישוב שכר העבודה הפוטנציאלי הרי ששיטת החישוב עצמה איננה קובעת את אופי הפיצוי (ר' לעניין זה ע"א 506/71 חפץ נ' פקיד השומה חיפה, פ"ד כז(1) 212 (1972)).

87. מעבר לכך ובנסיבות דומות קבע כבוד השופט הנדל מבית המשפט העליון לעניין מענק פרישה את הדברים הבאים:

"בסוגיה בה עסקינן – חלוקת נכסים בין בני זוג שנפרדו – סבורני כי דין דומה חל גם ביחס למענק פרישה וכי אין לראות בו כתחליף לשכר עבודה. גם אם המענק ניתן למשל על בסיס חישוב שכר העבודה הפוטנציאלי הרי שאין הוא בא בתמורה לעבודה של ממש. למעשה, העובד אינו ממשיך לעבוד. עסקינן בהטבה שמוענקת לעובד בעת פרישתו כחלק מיחסי העבודה שהיו ולכן אם הושגה בעת הנישואים הרי זהו משאב בר חלוקה."
בע"מ 3514/13 פלוני נ' פלונית [פורסם בנבו] (18.12.13) (להלן: "בע"מ 3514/13").

88. על סמך האמור לעיל ועל בסיס הסכם הפרישה שחתמה התובעת עם חברת _____, אני קובעת כי כספי המענק שקיבלה התובעת נושא המחלוקת הם בגדר "פנסיה מוקדמת".

האם יש לאזן את כספי הפנסיה המוקדמת שקיבלה התובעת בין הצדדים?

89. בתמ"ש (משפחה ת"א) ח' ג' נ' א' ג' ר' [פורסם בנבו] (15.3.19), סקרה כבוד השופטת שביט-פינקלשטיין את שתי הגישות שנהגו בפסיקה בנוגע לסיווג פנסיה מוקדמת.

90. גישה אחת ראתה בפנסיה מוקדמת כתחליף שכר ולפיכך קבעה כי אין מדובר בנכס בר איוון תוך הסתמכות על בע"מ (מחוזי ירושלים) 612/01 אסייג נ' אסייג [פורסם בנבו] (30.5.01) וכן על דו"ח הוועדה לחלוקת חסכון פנסיוני בין בני זוג שנפרדו בראשות כבוד השופט שוחט, שבמסגרתו נדונה סוגיה זו (ר' סעיף 2.2.2 של הפרק השביעי, הערת שוליים 61).

91. על פי הגישה השנייה, יש לראות בפנסיה המוקדמת כפנסיה לכל דבר עניין. המצדדים בגישה זו הסתמכו על שורה של פסקי דין (ר' למשל, בע"מ 1018/04 פרטוש נ' פרטוש [פורסם בנבו] (15.5.05); (תמ"ש (משפחה ת"א) 42338-03-10 פ' צ' נ' א' צ' [פורסם בנבו] (16.3.11); תמ"ש (משפחה ת"א) 48482/07 ש' מ' נ' א' מ' [פורסם בנבו] (30.11.11); תמ"ש 16600-02 שאוזכר לעיל; וכן תמ"ש (משפחה נצ') 55595-02-12 ח' נ' ד' נ' [פורסם בנבו] (3.3.13)).

92. בפסק הדין של בית המשפט העליון שאוזכר לעיל (בע"מ 3514/13) עמד כבוד השופט הנדל על כך שחרף ההבדלים שניתן למצוא בין פנסיה בגיל פרישה לבין פנסיה בטרם גיל פרישה, דווקא בהקשר של חלוקת נכסי בני זוג שנפרדו, ככלל לא יהיה זה נכון להבחין בין פנסיה רגילה לבין פנסיה מוקדמת מאחר שבשני המקרים נועדה הפנסיה להבטיח את יכולתו של העובד להתפרנס לאחר שפרש מעבודתו, בשני המקרים נסתיימו למעשה יחסי העבודה וקיים קשר סיבתי בין העבודה שבוצעה לבין ההטבה הכספית וכן בשני המקרים הזכויות לא ניתנו לעובד בעבור עבודה שהוא יבצע לאחר פרישתו.

בית משפט לענייני משפחה בפתח תקווה

21 נובמבר 2019

תמ"ש 45678-03-13 פלוגית נ' פלוני

93. לפיכך קבע כי יש לראות בפנסיה המוקדמת כסוג של "חסכון" שצמח ביחסי עבודה והוא בר איזון כפנסיה רגילה.

94. פסק הדין של כבוד השופט הנדל ניתן ביום 18.12.13, היינו עובר לחקיקת החוק לחלוקת חסכון פנסיוני בין בני זוג שנפרדו, התשע"ד-2014 (להלן: "החוק לחלוקת חסכון פנסיוני"), שפורסם ביום 6.8.14.

95. בבע"מ 4860/10 פלוגית נ' פלוני [פורסם בנבו] (5.9.17) דן בית המשפט העליון בפרשנות הראויה שיש להעניק להוראותיו של החוק לחלוקת חסכון פנסיוני. מסקנתו של בית המשפט הייתה כי אין החוק משנה מן הדין המהותי בכל הנוגע לאיזון זכויות הפנסיה בכלל וכי אין בחוק זה כדי לשנות מן הדין המהותי שמכיר, בשים לב לנסיבות, בקצבת הפנסיה המוקדמת כנכס בר איזון.

96. לפיכך ועל פי הפסיקה הנוהגת כיום, גם לאחר חקיקתו של החוק לחלוקת חסכון פנסיוני, הפנסיה המקודמת שמקבלת התובעת עם פרישתה מחברת _____ היא ברת איזון.

החלת סעיף 8(2) לחוק יחסי ממון

97. עם זאת, בעצם סיווג הזכות אין די. לעיתים, יישום מעשי של איזון כספי הפרישה המוקדמת, עלול להביא לחוסר שיווין קיצוני ובולט בין הצדדים, ובפרט במצבים שבהם קיים פער משמעותי בין פרישתו של צד אחד לבין פרישתו של צד שני. ברירת המחדל המשפטית אשר מבקשת לאזן את זכויות הפנסיה המוקדמת, מתעלמת כאמור מהבעייתיות הנוצרת במצב דברים שכזה ומורה על חלוקת כספי הפנסיה בין הצדדים כפי חלקו של כל צד.

98. במסגרת תמ"ש (משפחה קריות) 4420/01 (לא פורסם) והערעור אשר הוגש עליו, דנו בתי המשפט בסוגיית חלוקת זכויות בפנסיה מוקדמת. פסק הדין, אשר זכה לכינוי "הלכת פרידמן" הביא בעקבותיו דיון מקיף בסוגיית איזון זכויות פנסיוניות ואף זכויות של "פנסיה פוטנציאלית" (ר' לעניין זה תמ"ש 16600/02).

99. בנסיבות המקרה של הלכת פרידמן, פרש הבעל לגמלאות, פרישה מוקדמת ואילו האשה המשיכה לעבוד ולהשתכר. בית המשפט קבע באותו מקרה כי החלה דווקנית של כללי חלוקת זכויות פנסיוניות תביא לכך שעל הבעל לחלק את הקצבה שהוא מקבל עם אשתו ואילו האחרונה תמשיך להשתכר (השתכרות איננה נכס בר איזון) וליהנות גם ממשכורתה השוטפת וגם ממחצית הקצבה של הבעל.

100. על מנת למנוע עיוות וליצור בין הצדדים איזון ושוויון קבע כבוד השופט יעקובי-שווילי שני כללים משפטיים:

- א. הכרת בית המשפט בפרישת אדם ממקום עבודה אחד, בגיל מתקדם, ויציאתו לשוק העבודה, כ"ראש נזק" שהוא מנת חלקו של הפורש ואשר בן זוגו של הפורש אינו חולק עמו את ראש הנזק הזה ואינו שותף בו;

בית משפט לענייני משפחה בפתח תקווה

21 נובמבר 2019

תמ"ש 45678-03-13 פלונית נ' פלוני

- 1 ב. רתימת שיקולי צדק בחלוקת זכויות כספיות, בין אם על דרך של הפעלת מנגנון
- 2 הסמכויות המיוחדות הקבוע בסעיף 8 לחוק יחסי ממון ובין בהפעלת הסמכות
- 3 הטבועה של בית המשפט למנוע עיוות.
- 4 101. על בסיס הכללים שנקבעו התערב בית המשפט בשיעור חלוקת הקצבה שקיבל הפורש, פרישה
- 5 מוקדמת, מכוח ראש הנזק שנושא בו הפורש לבדו, מבלי לחלוק עם בן זוגו. בד בבד עם
- 6 ההתערבות בשיעור חלוקת הקצבה, חישב בית המשפט את הקצבה של בן הזוג שהמשיך לעבוד
- 7 כאילו גם הוא פרש לגמלאות ואיזן את הקצבה שמקבל הפורש, בפועל, מול הקצבה
- 8 "הפוטנציאלית" שצריך היה בן הזוג העובד לקבל אילו פרש אף הוא לגמלאות (ר' הניתוח של
- 9 הלכת פרידמן על ידי כבוד השופט סילמן בתמ"ש 16600/02 לעיל).
- 10 102. בפסקי דין לא מעטים אכן תוקן העיוות האמור באמצעות שימוש בסעיף 8(2) לחוק יחסי ממון.
- 11 103. למשל בתמ"ש (משפחה ת"א) 48482/07 ש' מ' נ' א' מ' [פורסם בנבו] (30.11.11) קבע כבוד
- 12 השופט שקד כי אין מקום להחריג את כספי הפנסיה המוקדמת של התובע אולם בד בבד קבע
- 13 למעשה קיזוז של הפנסיה הרעיונית של הנתבעת כך שחלקו של התובע בתגמולי הפנסיה של
- 14 הנתבעת יקוזזו משל היו משולמים לה כעת, מהסך הנזקף כעת לטובת הנתבעת מתוך כספי
- 15 הפנסיה של התובע.
- 16 104. באופן דומה ולאחר שקבע כי יישום מעשי של איזון כספי הפרישה המוקדמת עלול להביא
- 17 לחוסר שוויון בולט וקיצוני בין הצדדים, הורה גם כבוד השופט זגורי כי אין מנוס אלא לקבוע כי
- 18 חלקו של ההבעל בפנסיה העתידית של האשה יקוזז רעיונית כבר כיום מחלקה של האשה
- 19 בפנסיה המוקדמת של בעל (תמ"ש (משפחה נצ') 55595-02-12 ח' נ' ד' נ' [פורסם בנבו]
- 20 (3.3.13)). גם בפסק דין נוסף שניתן על ידו בשנה האחרונה קבע כבוד השופט זגורי כי יש לקזז
- 21 מתשלומי הפנסיה המוקדמת של האיש (המגיעים לאישה) את חלקו של האיש בכספי הפנסיה
- 22 המגיעים לאשה אילו הייתה פורשת במועד הקרע (ר' תלה"מ (משפחה נצ') 44767-01-17 א' פ'
- 23 נ' ר' פ' [פורסם בנבו] (14.2.19)).
- 24 105. לעומת זאת כבוד השופט סילמן סבר כי הנסיבות שהובאו לפניו שונות מהנסיבות הקיצוניות
- 25 שהיו לפני בית המשפט בהלכת פרידמן ולפיכך הורה על הפחתה מסוימת בחלק היחסי לאיזון
- 26 בהיקף של "אומדנא דדינא" (ר' תמ"ש 16600-02 שאוזכר לעיל) והכל מתוך ראיית תמונת
- 27 האיזון בכללותה ועל מנת לערוך הסדר איזון משאבים מהותי תוך התחשבות בשיקולים של
- 28 צדק, הגינות ושוויון בחלוקת המשאבים בין הצדדים.
- 29 106. אשר לשימוש בסמכות שמוקנית לבית המשפט מכוח סעיף 8 לחוק יחסי ממון, ציין כבוד השופט
- 30 הנדל בבע"מ 7272/10 פלונית נ' פלוני [פורסם בנבו] (7.1.14) את הדברים הבאים:
- 31 "סעיף 8 ניצב ככביש עוקף שמאפשר לסטות מן המסלול הראשי בסעיף 5 לחוק. הוא מציג
- 32 סמכות שבשיקול דעת ליצור חלוקת רכוש בין בני זוג אשר מתחשבת בשיקולים שונים של
- 33 צדק ומדיניות שעד כה לא באו לידי ביטוי (ראו עמדתו של ש' ליפשיץ בנוגע לסמכות
- 34 האקוויטבילית של בית המשפט במאמרו "יחסי משפחה וממון: אתגרים ומשימות
- 35 בעקבות תיקון מס' 4 לחוק יחסי ממון" חוקים א' 227, 300 (2009) (להלן: ליפשיץ). שיקול
- 36 הדעת המוקנה לבית המשפט בסעיף נועד לשימוש במקרים מיוחדים בהם ההסדר הכללי

בית משפט לענייני משפחה בפתח תקווה

21 נובמבר 2019

תמ"ש 45678-03-13 פלונית נ' פלוני

1 בחוק עשוי להוביל לתוצאות שאינן רצויות ולאי צדק ברור (רוזן-צבי, 352). כבר נאמר על-
2 ידי בית משפט זה כי סעיף 8 מאפשר לערכאות השיפוטיות גמישות רבה לערוך איזון
3 נכסים הוגן על פי שיקולים כלכליים ואחרים (עניין יעקובי, 614). ויודגש – איזון הוגן, אף
4 שאינו שווה. הסעיף משמש פתח להעניק יותר מאחר שווי מחצית הרכוש לצד הנזקק תוך
5 התחשבות בשיקולים כלכליים ואחרים (שם, שם). ... הוצגה הגישה לפיה הסדר החלוקה
6 צריך להתמקד לאו דווקא בחלוקה שווה בשווה; אלא חלוקה שתקנה לכל אחד מבני הזוג
7 שוויון הזדמנויות בחיים שלאחר הפירוד, כך שכל אחד כשלעצמו יוכל לבנות את עתידו (ש'
8 שוחט "הלכת השיתוף – מחלוקת שווה לשוויוניות בחלוקה" ספר שמגר ג 731, 739
9 (תשס"ג)). תכליתו של סעיף 8 הינה לאפשר לבית המשפט לסטות מההסדר בסעיף 5 כדי
10 לקיים את העקרונות המנחים שעומדים ביסודו של ההסדר-שוויון ואוטונומיה-גם
11 במקרים המיוחדים. נדמה כי שיקולי מדיניות תומכים בחלוקה מחצה על מחצה של נכסי
12 בני הזוג, לא רק כד לשקף את השוויון, אלא גם כל מנת לקדם אותו. ברם, יש כי הענקת
13 חצי משוויים של הנכסים לכל צד לא תביא להשגת תכליות החוק..."

מן הכלל אל הפרט

- 17 107. תחילה אציין כי בעוד שהלכת פרידמן ניתנה בנסיבות של בני זוג שחל עליהם המשטר של הלכת
18 השיתוף, על בני הזוג (לשעבר) שלפניי חל המשטר של איזון משאבים (שכן נישאו בשנת 1978).
- 19 108. בהקשר זה מקובלת עלי גישתו של כבוד השופט סילמן שלפיה העובדה שעל הצדדים חלות
20 הוראות חוק יחסי ממון, אינה גורעת מהאפשרות ליצור צדק ושוויון בין הצדדים, בין היתר על
21 ידי החלת הלכת פרידמן (על פי התאמתה).
- 22 109. בין היתר הפנה כבוד השופט סילמן לסעיף 8 לחוק יחסי ממון, המסמיך את בית המשפט
23 "לסטות מבסיס האיזון, להרחיבו ולצמצמו, לשנות שיעור החלוקה, לכלול נכסים נוספים
24 ולגרוע מהם (ראה ע"מ (חי') 363/06 מיום 8/2/07 [פורסם בנבו]" וכן לתיקון מספר 4 לחוק
25 יחסי ממון אשר הרחיב את יכולת התערבות בית המשפט ביחס לאיזון והכליל שיקולי שיקום
26 ובכלל זה יכולת השתכרות (ר' תמ"ש 16600/02 לעיל).
- 27 110. כמו כן אני דוחה את טענתו של בא כוח הנתבע בסיכומיו כי העלאת הטענה לשימוש בסמכות
28 מכוח סעיף 2(8) לחוק יחסי ממון על ידי התובעת נטענה בפעם הראשונה בסיכומי באת כוחה
29 וככזו, יש לראותה כהרחבת חזית אסורה.
- 30 111. כזכור, במועד הגשת כתב התביעה, יום 24.3.13, התובעת עבדה בחברת _____. רק כשנתיים
31 וחצי מאוחר יותר, בחודש 10/15, פרשה התובעת ורק בחוות הדעת המעודכנת של האקטואר,
32 שהוגשה בחודש 9/17, נעשתה התייחסות לראשונה לפרישתה של התובעת. לפיכך הוריתי
33 בהחלטתי מיום 10.12.18 כי הצדדים יגישו סיכומיהם ויטייחסו לסוגיית כספים אלה, סוגיה
34 שלא נידונה לפני כן.
- 35 112. לפיכך העלתי באת כוח התובעת את טענתה זו בפלטפורמה הדיונית שהוקנתה לה ואין מדובר
36 בהרחבת חזית אסורה.

בית משפט לענייני משפחה בפתח תקווה

21 נובמבר 2019

תמ"ש 45678-03-13 פלונית נ' פלוני

113. לגופו. בנסיבות המקרה שלפניי הכנסתו החודשית של הנתבע עומדת על כ- 11,800 ₪ נטו לחודש (הכוללת קצבת נכות מהמל"ל בסך 2,800 ₪ וכן קצבה בגין אובדן כושר השתכרות בסך 9,000 ₪).
114. אשר להשתכרות החודשית של התובעת, טענה באת כוח התובעת, כי כל סכום המענק שהיה על התובעת לקבל על פי הסכם הפרישה, הופקד בחברת הביטוח _____ ועל חשבון סכום זה, מקבלת התובעת קצבה חודשית.
115. באת כוח התובעת לא צירפה כל אסמכתא מתאימה שממנה ניתן ללמוד על גובה הקצבה החודשית ולפיכך ולאור הנתונים שלפניי, אני מעמידה קצבה זו על סך כ-13,000 ₪ נטו לחודש, דהיינו השתכרותה החודשית של התובעת, עובר לפרישתה, ללא ההטבות (ר' סעיף 1(ה) לסיכומי באת כוח התובעת).
116. והרי הייתה זו באת כוח התובעת שהסבירה בסעיף 12 לסיכומיה כי הקצבה החודשית היא למעשה בשווי השכר שהיה משולם לתובעת אילולא פרשה:
- 13 **".... תשלומים אלה אינם בגדר פנסיה מוקדמת אלא מדובר בתשלום המבוסס על הסכם**
 14 **אשר נערך בין התובעת ובין החברה מכוחו שולמו לתובעת מראש, מלוא המשכורות אשר**
 15 **היו עתידות להיות משולמות לה עד למועד פרישתה לגמלאות בסכום חד פעמי מהוון**
 16 **כשנעדרות ממנו כל ההטבות הכספיות אשר היו לחם חוקה כל שנות עבודתה בחברה.**
 17 **למותר לציין כי חלוקת המענק לתשלומים חודשיים שווי ערך לשכר העבודה**
 18 **שנגרע ממנה ואשר מועברים לה מחברת הביטוח המחזיקה בכספים, מהווה**
 19 **הוכחה חותכת לעובדה, כי עסקינן בשכר עבודה לכל דבר ועניין אשר איננו בר איזון...."**
 20 (הדגשה שלי – ר"מ).
117. בהינתן שלנתבע הכנסה בגובה כ-11,800 ₪ נטו בחודש ואילו לתובעת הכנסה בגובה כ-13,000 ₪ נטו בחודש, הרי שאם התובעת תשלם לנתבע 45.8% מקצבה זו (השיעור להעברה על פי חוות דעת המומחה), **תישאר התובעת עם הכנסה של כ-7,046 ₪ לחודש בעוד שהנתבע יישאר עם הכנסה של 17,754 ₪ לחודש.**
118. נראה בעיני בית המשפט בלתי שוויוני ובלתי מאוזן לקבוע כי הצדדים יחלקו החל ממועד קבלתה של הפנסיה המוקדמת של התובעת מחברת _____, כאשר מדובר למעשה בהכנסתה היחידה של התובעת. זאת כאשר מנגד אין כל חלוקה בין הצדדים בקצבת אובדן כושר השתכרות של הנתבע מחברת _____, כפי שנקבע לעיל.
119. בנסיבות אלו, יוצא, כי ללא הפעלת שיקול דעת והתייחסות לשיקולי שוויון והגינות באיזון, נוצר מצב בלתי שוויוני ובלתי הוגן לטובת הנתבע – הוא יקבל את מלוא הכנסותיו וכן כמעט מחצית מקצבת הפנסיה של התובעת, ואילו התובעת תיוותר עם קצבה חודשית נמוכה משמעותית וייווצר פער בלתי סביר בהכנסות הצדדים.

בית משפט לענייני משפחה בפתח תקווה

21 נובמבר 2019

תמ"ש 45678-03-13 פלונית נ' פלוני

120. דברים אלה מקבלים משנה תוקף אל נוכח העובדה שהתובעת יצאה לפרישה המקודמת בגיל מבוגר יחסית, כשהיא בת 58, כך שסיכוייה להשתלב מחדש בשוק העבודה אצל מעסיק אחר, אינם קיימים למעשה ואכן, לא הועלתה כל טענה כי התובעת עובדת. כמו כן הפרישה המוקדמת של התובעת ממקום עבודתה נעשתה, לטענת התובעת, בלית ברירה ובעקבות הפגיעה בחוסנה הכלכלי של חברת _____ והמשבר הקשה שאליו נקלעה כך שלמעשה מדובר במעין פרישה כפויה של התובעת מעבודתה.

121. על כן במצב דברים זה, אני סבורה כי מן הראוי לעשות שימוש בסעיף 8(2) לחוק יחסי ממון ולהשוות את מעמד הכנסותיהם של התובעת והנתבע כך שעד שתגיע התובעת לגיל פרישה ותחל לקבל את הפנסיה החודשית שלה מחברת _____, לא יבוצע איזון בין הצדדים במקורות הכנסותיהם השוטפות, הן בהכנסותיו של הנתבע והן בפנסיה המוקדמת של הנתבעת וכל אחד מהם יוותר עם הכנסותיו שלו.

122. עם הגעתה של התובעת לגיל פרישה, יקבל הנתבע את חלקו בפנסיה החודשית של התובעת, על פי קביעת המומחה והתובעת, תקבל את חלקה בפנסיה של הנתבע לרבות חלקה בגמולים שנצברו עבור הנתבע מכוח ההפרשות שביצעה עבורו חברת _____ בגין קצבת אובדן ההכנסה.

הוראות אופרטיביות

123. לאור כל האמור לעיל אני מורה למומחה לעדכן את חוות דעתו כדלקמן:

א. לתקן את הטעויות האריתמטיות שנפלו בחוות הדעת, כפי שעלו בחקירתו בבית המשפט;

ב. לערוך חישוב שיקבע את חלקה של התובעת בגמולים לפנסיה שצבר הנתבע והופרשו לטובתו על ידי חברות הביטוח מכוח פוליסת אובדן כושר השתכרות שברשותו;

ג. לערוך חישוב שיקבע את חלקו של הנתבע בפנסיה של התובעת אך ורק החל ממועד פרישתה לפנסיה;

124. לאחר קבלת חוות הדעת המשלימה, יהיו רשאים ב"כ הצדדים – ככל שיבקשו זאת, לשלוח שאלות הבהרה למומחה בהתאם לתקנות, ובהתאם לעמדתם ייקבעו המשך ההליכים.

ניתן היום, כ"ג חשוון תש"פ, 21 נובמבר 2019, בהעדר הצדדים.

רבקה מקייס

רבקה מקייס, שופטת, סגנית הנשיאה